

Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och associationsrätt
(L1)
103 33 Stockholm

Ert ärendenummer: Ju2014/7794/L1

Departementspromemorian Företagens rapportering om hållbarhet och mångfaldspolicy (Ds 2014:45)

Bolagsverket lämnar följande synpunkter på förslaget.

Sammanfattning

Bolagsverket är i stora delar positivt till förslaget. Frågor om mångfaldspolicy och vad en hållbarhetsrapport ska innehålla, och utformningen av en sådan, ligger dock inte helt inom Bolagsverkets verksamhetsområde annat än att de nya företagskategorierna, dvs. stora företag och företag av allmänt intresse, ska ha med en bolagsstyrningsrapport och en hållbarhetsrapport i sina årsredovisningar enligt 6 kap 10 § årsredovisningslagen. Bolagsverket kommer därför inte att i detalj yttra sig över de föreslagna reglerna.

Bolagsverket är tveksamt till förslaget att verket ska granska, kontrollera och bedöma de årsredovisningar som skickas in till verket vad avser de nya företagskategorierna stora företag och företag av allmänt intresse för att kunna identifiera huruvida hållbarhetsrapport har upprättats eller inte, samt om en upprättad hållbarhetsrapport utgör en sådan rapport i lagens mening. Bolagsverket anser istället att det bör vara tillräckligt att företagets revisor kontrollerar att hållbarhetsrapport lämnas och offentliggjorts enligt lagens bestämmelser.

Bolagsverket är vidare tveksamt till förslaget att samma sanktionsregler ska gälla om de nya företagskategorierna stora företag och företag av allmänt intresse underlåter att ge in sådan rapport till Bolagsverket.

3.5 Placering, granskning och offentliggörande av hållbarhetsrapporten

I departementspromemorian föreslås att de nya företagskategorierna stora företag och företag av allmänt intresse ska upprätta och offentliggöra en hållbarhetsrapport. Rapporten ska ingå i årsredovisningen och ingå i förvaltningsberättelsen eller som en skild rapport från årsredovisningen. Hållbarhetsredovisning ska revideras av företagets revisor. Rapporten blir offentlig genom att den ingår i årsredovisningen eller som en skild rapport som skickas in till Bolagsverket. Rapporten kan också offentliggöras genom att publiceras på företagets hemsida.

Bolagsverket uppfattar departementspromemorian som att det kan bli aktuellt att verket kan komma att få en kontrollerande roll vad avser offentliggörandet av den hållbarhetsredovisning som ska inges tillsammans med årsredovisningen eller som ska publiceras på företagets webbplats. Vad gäller Bolagsverkets kontroll härvidlag noterar verket att det i departementspromemorian bl.a. anges att företagets revisor ska kontrollera att hållbarhetsredovisning verkligen har upprättats. Revisorn kan alltså i dessa delar begränsa sin granskning till ett konstaterande av att rapporten finns eller inte finns. Mot denna bakgrund är det Bolagsverkets inställning att verkets eventuella granskning av en sådan hållbarhetsredovisning bara kan ske i form av ett konstaterande att företaget har upprättat en hållbarhetsredovisning eller genom att företaget har gjort en hänvisning i årsredovisningen till hållbarhetsredovisningen som är publicerad på företagets hemsida.

För det fallet att verket får en mer ingående granskande roll vad gäller ett visst företags hållbarhetsredovisning kan konstateras att verket i nuläget helt saknar aktuella uppgifter om vilka företag som faller in under de nya kategorierna stora företag eller företag av allmänt intresse. För Bolagsverkets del finns i dagsläget inte någon möjlighet att urskilja dessa typer av företagskategorier från alla övriga företag som verket har i sina register. Så, även om skyldigheten att upprätta en hållbarhetsrapport bara kommer att gälla för ett fåtal av alla de företag som finns registrerade hos verket så har inte Bolagsverket någon uppgift om exakt vilka dessa företag är som i så fall omfattas eller kommer att omfattas av bestämmelsen. Det finns inte heller, såvitt Bolagsverket känner till, något tänkt förslag till författningsstöd att företagsregistren ska innehålla sådan registreringsuppgift om de nya företagskategorierna är stora och företag av allmänt intresse. Den granskning och kontroll som Bolagsverket kan göra i dessa fall är genom att utföra stickprovskontroller. Bolagsverket är med anledning av det nu anförda tveksamt till förslaget i denna del, och anser istället att det bör vara tillräckligt att företagets revisor kontrollerar att hållbarhetsrapport lämnas och offentliggjorts enligt lagens bestämmelser.

Bolagsverket vill i sammanhanget framhålla vikten av att svenska myndigheter på sikt ska använda ett gemensamt, standardiserat, öppet och elektroniskt format, exempelvis XBRL (eXtensible Business Reporting Language), för redovisningsinformation. Detta skulle leda till en långsiktig effektivisering för både företag och myndigheter i Sverige, men även till en förenklad kommunikation internationellt. Tack vare den strukturerade formen och det elektroniska formatet, kan uppgifterna tolkas entydigt och läggas till direkt grund för beräkningar t.ex. antalet företag inom de olika kategorierna, förändringar av antalet företag inom och mellan de olika företagskategorierna. Det skulle även möjliggöra andra beräkningar som t.ex. antal företag med en viss omsättning. Det skulle innebära betydligt mindre manuellt arbete för både företagen och myndigheterna samt att det skulle underlätta Bolagsverkets arbete med kontroll av om ett företag är stort eller om ett företag är av allmänt intresse. Ett gemensamt elektroniskt format banar vägen för en elektronisk tjänst för årsredovisningar vid Bolagsverket.

Bolagsverket vill också lyfta fram frågan huruvida avsaknad av en hållbarhetsredovisning i en till verket ingiven årsredovisning, där en sådan rapport faktiskt ska ingå, kan komma att medföra att reglerna i 25 kapitlet aktiebolagslagen om tvångslikvidation kan komma att bli tillämpliga. Risker eller möjligheten att en sådan situation skulle uppstå är enligt verkets bedömning i och för sig liten. Verket menar dock att det kan behöva övervägas ytterligare huruvida ett likvidationsförfarande är en rimlig och proportionerlig konsekvens för

underlåtenheten att inge en hållbarhetsrapport. Möjligen kunde istället ett förfarande med vitesföreläggande vara ett tillräckligt starkt påtryckningsmedel.

När det gäller underskrifter av en hållbarhetsredovisning som inte lämnas i årsredovisningen bör det enligt verkets mening framgå datum när den avges samt att det är styrelsen som lämnar rapporten och publicerar den på företagets webbplats. Det har visat sig att det ibland när det gäller publicerade bolagsstyrningsrapporter på företags webbplatser, inte klart framgår att rapporten verkligen har lämnats av styrelsen.

3.9 Konsekvenserna av promemorians förslag

Utredningen nämner att förslaget om hållbarhetsrapportering kommer att beröra ca 2000 svenska företag. När det gäller rapportering om mångfaldspolicy berörs ca 100 företag. Om förslaget vidhålls att verket ska kontrollera att reglerna runt offentliggörande av hållbarhetsrapporten har hanterats rätt för aktuella företag så kommer det innebära stora konsekvenser för hanteringen av årsredovisningsärendena genom bl.a. utbildning av verkets personal med anledning av ändringarna. Bolagsverket behöver även införa verktyg för att kunna klassificera dessa företag så att verkets personal kan urskilja stora företag och företag av allmänt intresse från alla andra typer av företag. Det gör att Bolagsverket inte utesluter att kostnaderna kommer att bli omfattande för just dessa årsredovisningar.

Övriga kommentarer från Bolagsverket

I det förslag som nu lämnas runt hållbarhetsrapporter och uppgifter om mångfald finns krav på att Bolagsverket bl.a. ska kontrollera att en hållbarhetsrapport finns med i årsredovisningen eller att hänvisning till rapporten finns på företagets hemsida. Med anledning av detta vill verket lämna några kompletterande synpunkter.

Förväntningarna från allmänheten, näringslivet och revisorerna på Bolagsverkets kontrollerande funktion varierar när det gäller årsredovisningar och revisionsberättelser. I vissa fall tror allmänheten att Bolagsverket kan agera i exempelvis obeståndssituationer, eller när man anser att årsredovisningar inte visar en rättvisande bild av bolagets ekonomiska ställning och innehåller fel i redovisningen. Det har framförallt uppmärksammats i samband med möjligheten för vissa aktiebolag, handels- och kommanditbolag att undantas från revision. Här har allmänheten, men också andra, trott att verket har tagit över revisorns granskningsuppgifter och man tror att verket gör en mer ingående granskning av företagens ekonomiska information än vad som faktiskt sker.

Bolagsverkets uppdrag är att registrera och kungöra en offentliggjord årsredovisning. Innan verket registrerar en årsredovisning görs vissa formella kontroller. Verket kontrollerar bland annat att årsredovisningen innehåller de delar den ska innehålla, att behöriga företrädare för företaget har skrivit under årsredovisningen och att det finns ett fastställelseintyg. Om företaget har krav på revision kontrollerar verket även att det finns en revisionsberättelse och att en behörig revisor har undertecknat den.

Det är alltid företaget, och i förekommande fall dess styrelse, som ansvarar för den ekonomiska information som lämnas i årsredovisningen.

Lagstiftaren har gett följande uttalande till bokföringslagen vad gäller just Bolagsverkets möjlighet att ingripa vid felaktiga redovisningsmetoder;

”Viss granskning och kontroll sker genom myndighets försorg. Patent och registreringsverket gör en stickprovsvis granskning, väsentligen av formell natur, av om de årsredovisningar som har kommit in till verket uppfyller årsredovisningslagens krav. Verkets möjligheter att ingripa mot felaktiga redovisningsmetoder är dock mycket begränsade. Finansinspektionen gör inom ramen för sin tillsynsverksamhet mera ingående granskningar av de finansiella företagens redovisningar och inspektionen har också vissa möjligheter att ingripa mot de försummelserna som därvid uppmärksammas. Någon samlad myndighetstillsyn över svenska företags redovisning förekommer däremot inte.” (Prop 1998/99:130, Ny bokföringslag m.m., s. 195).

Bolagsverket vill med denna hänvisning peka på att lagstiftaren tidigare har utgått ifrån att verket ska kontrollera årsredovisningen med tyngdpunkt mera på formell natur.

Bolagsverket har i ett flertal fall hos lagstiftaren begärt ett förtydligande angående vilka uppgifter som verket egentligen ska kontrollera/granska när det gäller årsredovisningar, koncernredovisningar och revisionsberättelser. Det vore därför önskvärt om Bolagsverkets kontrollfunktion kunde komma att behandlas mer ingående i kommande lagstiftningsarbete inom redovisningsområdet, och då främst vid implementeringen av det nya redovisningsdirektivet i svensk lagstiftning.

Detta yttrande har beslutats av chefsjuristen Peter Källenfors. Föredragande var företagsekonom Anders Persson. I den slutliga handläggningen har deltagit avdelningsjuristen Lena Göransson Norrsjö.

Peter Källenfors

Anders Persson